

DAKSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, PÉNTEK 1922. november 10.

307. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt.
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

A szláv „Falurossza”

A szuboticiai szláv színházban ma és holnap a *Talárjárás*-t játszik, szombatra a „Falurossza” van kitűzve. Legközelebb kerül sor a Molnár darabok előadására s a legsikerültebb magyar operetteket is be fogják mutatni.

Lehetetlen szó nélkül elmenni e mellett a tény mellett. Örömmel nyugtatunk minden olyan jelenséget, mely arra mutat, hogy a különböző kultúrák között, csak lassan, tulzott óvatossággal, hártalan érzékenységgel minden látszat akadályai szemben, de mégis csak megindul a közeledés folyamata. Akik ma az emberi szellem kortól el nem maradt reprezentánsai, mind ennek a közeledésnek szükségességét és megváltó küldetését hirdetik. Az a feszült szembenállás, amelyikbe a különböző társadalmakban egyesült emberi közösségeket állítják érdekeik, csak a kultúra közösségében enyhülhet meg. Az uszító szavak hatástalanul hangzanak el, a gyűlöletre lázító jelszavak elvesztik erejüket, ha egy kultúrájú embereket akarnak egymás ellen fordítani. Már a háború előtt volt olyan nemzetközi szövetség, mely az intellektuelek megszervezését tűzte ki célul, mely az emberi kultúra élő reprezentánsait és munkáit akarta a béke és haladás szolgálatába állítani.

Ez a szövetség, mely a háború alatt megbénítva sem tudta működését folytatni, a háború után új életre kelt. A hangja megerősödött, a tagjainak száma meggyarapodott s az elvetett magok a letöredezett gallyak itt is ott is gyökeret vertek. Nagyváradon alakult irodalmi társaság, melynek egyformán vannak magyar és román tagjai. Ez a társaság nyelvre való tekintet nélkül tűzte ki céljál az irodalom művelését. Kolozsváron alakult egy társaság, a melynek legelső célja a különböző kultúrák közeledésének elősegítése. Egyik erdélyi újságban csak a napokban olvastunk egy felhívást, mely az intellektuelek kultúravezetésének megalakítására hívta fel a hivatottakat.

Amikor a szuboticiai szláv színházban magyar darabokat játszanak, ennek a szellemnek megnyilatkozását köszönjük, bármily kis méretű ez a megnyilatkozás azokhoz a feladatokhoz képest, amiknek betöltése komoly előhaladás lenne a különböző kultúrák közelebb hozásának munkájában. Sem Molnár Ferenc darabát, sem a Falurosszát, sem az előadásra kitűzött operetteket nem tekinthetjük a magyar irodalom méltó képviselőinek, mégis örömmel

köszöntjük azt az elhatározást, mely ezeket a darabokat műsorra tűzte, mert elfogulatlan-ságról, bátorságról s a minden alacsony különbségtevésből ment kulturpolitikáról tesz tanubizonyosságot. S minél ritkább ez a jelenség, annál szívesebben köszöntjük s minél régebben nem volt benne részünk, annál nagyobb örömmel fogadjuk. S bízunk benne, mert bízunk kell benne, hogy ez a jelenség nem lesz elszigetelt s meg fogunk győződni arról, hogy nem a repertoár összeállításának könnyebbége szerepelt ezekben a darabokban színhezhozásában legfőbb tényezőül.

De azt is be kell látnunk, hogy a kulturközeledés mindaddig egy oldalú marad, amíg nem lesz a magyaroknak is módjuk arra,

hogy magyar színpadon magyar színészek előadhassanak dalszláv darabokat is. A magyar színpadi kultúra termékeivel bölcés és hálás dolog megismertetni a szláv népet, de a szláv színpadi kultúrával is meg kellene ismertetni az itt élő magyarságot.

Amíg itt magyar színház nincs, eddig ezt a munkát nem lehet teljessé tenni. Addig minden ilyen irányú közeledés csak egyoldalú lesz, amit hálával fogadunk, aminek szívesen tapsolunk, de amitől az esti kellemes szórakozáson túl nagyobb jelentőségű és magassabbrendű teljesítményt nem várhatunk. A vajdasági magyar színházat nemcsak a magyarság kívánsága hívja életre, hanem a papipolitika alacsony szempontjaitól tisztá kulturpolitika is.

a miniszterelnökségen felkereste Pasicics miniszterelnököt és Nincsićs külügyminisztert, akikkel egy óra hosszat tanácskozott. A tanácskozáson részt vett Rakics szófiai jugoszláv követ és *Todorov* beogradi bulgár követségi titkár is. Délután Nincsićs külügyminiszter dinert adott *Sztambulinszki* tiszteletére, este pedig soupé volt a bulgár követésen, amelyen a követégsz személyzete és a beogradi bulgár kolónia tagjai vettek részt. Pénteken délelőtt *Sándor király kihallgatáson fogadja Sztambulinszkit*. Délután teaüzsonna lesz a bulgár követésen, melyre a diplomáciai kar és több jugoszláv politikai hivatalos. Ugyancsak pénteken délután fogadja a bulgár miniszterelnök a sajtó képviselőit, akik előtt tárgyalásairól nyilatkozatot fog tenni. Elutazásának idejét még nem állapították meg.

Tudvalevőleg *Sztambulinszki* beogradi tárgyalásait közvetlenül megelőzték bukaresti tárgyalásai, ahol sikerült neki megegyezést létrehozni a közös érdekekben való együttes eljárásra a keleti konferencián. Ennek az egyezménynek a tartalma Bulgária szabad kiútja az Égei tengerhez, ami Bulgáriára azért bír különös fontossággal, mert így függetlenítheti magát a tengerszorosok esetleges elzárása esetén. A törökök európai befolyásának ellenőrzése érdekében Jugoszlávia is támogatni fogja ezt a tervet. Ezzel szemben a jugoszláv kormány a békeszerződés betartásának garanciáit és a bandabeterékek megszüntetését kívánja.

Sztambulinszki a miniszterelnökségen folytatott tárgyalásairól kijelentette, hogy

megállapodás jött létre a két ország viszonyának rendezésére, főleg pedig a bulgár bandák jugoszláv területre való betörésének megakadályozására nézve. A bulgár miniszterelnök sokat remél beogradi tanácskozásaitól. Végül a következőket mondta az öt megintertárolt újságíróknak: „Terjesszen elő mindent, amivel Bulgáriát védőliék, — és is el fogom mondani önök ellen felmerült panaszaimat.”

A bulgár miniszterelnökkel folytatott tanácskozásokról egy magasállású beogradi diplomata a következőket jelentette ki:

— Maga az a tény, hogy *Sztambulinszki* Beogradba jött, nagy jelentőséggel bír mindkét államra nézve. Ezen az összefüggésen modus vivendi fogunk teremteni Bulgáriára és az S. H. S. királyságra között. Részünkről mindent elkövetünk, hogy korrekciót viszonyba kerüljünk Bulgáriával és a szerződés végrehajtása pontosan megtörténjen. *Támogatni fogjuk Bulgáriának azt a törekvését, hogy utat kapjon az Égei tengerhez, — de tovább nem mehetünk.* Az a bulgár kívánság, hogy *Macedónia autonómiait kapjon, megvalósíthatatlan*, mert az ottani lakosság, amely nemzetiiségi tekintetben nagyon kevert, igen alacsony kultúrfokon áll. Mi Bulgáriától csak azt követeljük, hogy a békeszerződést betartsa és határaitakat respektálja.

A balkáni politika irányváltás előtt

Sztambulinszki Beogradban — Bulgária és az SHS királyság érdekközössége — Diplomáciai vélemény a jugoszláv-bulgár tárgyalásokról

Sztambulinszki, Bulgária miniszterelnöke Beogradban közvetlen tárgyalásokat folytat *Pasticscsal* és *Nincsićs*sal a keleti konferencián való együttműködésről.

Ennek a találkozásnak a jelentősége jóval túlmutatja a jugoszláv diplomácia szamos eddigi nemzetközi tárgyalásait. A szerb sajtó mind a mai napig egy sort sem tudott másképp leírni Bulgáriáról, csak mint a szerbység haladás ellenségeit, aki állandóan veszélyeztetni az ország belbékéjét és területi épségét. A sajtó hangját a hivatalos diplomáciai tevékenysége is igazolta, amely szintén minden kérdésben Bulgária ellen foglalt állást és a legfeszültebb viszonyt tartotta fenn a legyőzött szomszédokkal. És ezt a Bulgáriával szemben táplált ellenszenvet még fokozottabban vitték át a háború utáni Bulgária diktátorára, *Sztambulinszki* Sándorára.

Sztambulinszki, a parasztszervezési forradalmi uton került az összeomlás után Bulgária élére és kezdetül fogva a szomszédokkal való önzinte békés együttműködést hirdeti. *Törvényték elé állította a háború bűnösét*, egy sereg hadibűnös már régen börtönben ül és most is folyik tovább a háború bűnösének előzése. Kifelé teljesen pacifista politikát hirdet.

A fegyverszüneti és a béketárgyalások nem vették figyelembe a Bulgáriában végbement belső változásokat és szívesen nagy területi veszteségekkel és hadikárpótlással ajajtották a legyőzött államot.

Ugyancsak az eljárás, amelyet Magyarország szemben követett az antant. *De míg Magyarországon az evőkön könyörtelensége megbukott a pacifista és a háború előidézésében ártatlan Károlyi-kormányt, — amely befelé csak a demokrácia erőire támaszkodott, addig Sztambulinszki uralma, aki belpolitikájában a parasztszervezési diktatúrát al-*

almazta, túlélt a neuillyi béke megalkodását és folytatva kifelé a békés politika hirdetését.

Sztambulinszki ellenzéke a bolgár nacionalisták sorából kerül ki, tulajdonképpen *Sztambulinszki* pártja az egyetlen, az erőltetett szocialistákat kivéve, amely a jugoszlávival való békés együttműködés szükségességét hangsúlyozza. *Sztambulinszki esetleges bukása* megint *Széria régi ellenségeit* juttatná uralomra. Eddig azonban hiába dokumentálta *Sztambulinszki* számtalan nyilatkozatban barátságos szándékait a szomszédos szláv állam iránt, Beograd nem akart hinni neki.

A török veszély most erőszakosan *momentán-közös érdekeket* teremtet a két állam között és így a viszonyok teremtetek meg *Sztambulinszki* részére a lehetőséget, hogy leülhessen a zöld asztalhoz tárgyalni a jugoszláv államférfiakkal. Azok a jugoszláv politikusok, akik elfogulatlanul tudják szemlélni az eseményeket, ebben a Balkán-politika újkorszaka kezdetét látják.

Beogradból jelentik: Csütörtökön reggel 6 óra 10 perckor *Sztambulinszki* bulgár miniszterelnök, Bukarestből, a román kormány által rendelkezésre bocsátott szalonkocsiban megérkezett Beogradba. Vele jött *Fodorov* Koszta volt beogradi bulgár követ és a miniszterelnök titkára is. A vasutnál *Sztambulinszkit* *Ante Gavrilovics* Panta külügyminiszteri államtitkár, továbbá *Hrisztics* Bosko kabinetfőnök, a beogradi bulgár ügyvezető és a bulgár kolónia több tagja várta. A miniszterelnök a pályaudvarról a Srbski Krali szállóba hajtattatott, minthogy azonban a számára itt tartott szövegkötetvédelemből másnak utalták ki *Sztambulinszki* a bulgár követésen szállt meg.

Délelőtt 10 órakor *Sztambulinszki*

Az állami erdőkonzessziók nem magánjogi szerződések

A törvényhozó bizottság elvi döntése

Beogradból jelentik: A törvényhozó bizottság egyik albizottsága, amely az erdőtulajdoni koncessziók felülvizsgálásával foglalkozik, érdekes elvi határozatot hozott. Arról kellett dönteni az ülésen, amelyen *Rajalovic* erdőtulajdoni miniszter is jelen volt, hogy a már kiadott erdőkonzessziók koncessziók magánjogi szerződéseknek tekintendők-e az állam és az engedélyes között.

Az eddigi gyakorlat az volt és ezt a törvényhozó bizottság is respektálta eddig, hogy az állam és magánosok között kőbít koncesszió-szerződések magánjogi jellegűek és az államnak nincs joga a már megadott koncessziókat módosítani.

Ezzel szemben a szekció megállapította, hogy 1. az állam és magánosok között létrejött ilyen koncesszió szerződések privilegium jellegével bírnak; 2. az erdei koncessziók után is fizetendő állami percent az úgynevezett "Boszniai kules" 36. §-a szerint.

A városi közgyűlés előkészítése

Mennyi segílyt kapnak a nyugdíjasok?

Pénteken délelőtt kilenc órakor tartja a suboticiai kislestetott tanács novemberi ülését csütörtök délelőtti tartotta meg a város tanácsa. Az előkészítő ülésen végleg döntött a tanács azokról a javaslatokról, a melyeket a közgyűlés elé terjeszt. A legnagyobb érdeklődést ezek közül a városi nyugdíjasok drágasági pótléka fogja kelteni. A városi tanács a drágasági pótlék összegére nézve a következő javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

Azok a városi nyugdíjasok, akiknek évi nyugdíja 1000 dináron alul van, havi 150 dinár, akiknek évi nyugdíja 1000 dinár, vagy ezen leülül összeg, havi 125 dinár drágasági pótlékot kapnak. A nyugdíjas szolgák, napidíjasok, valamint azok, a kik nyugdíj helyett kegydíjat élveznek, havi 100 dinár drágasági pótlékban fognak részesülni.

Ha a közgyűlés a tanács javaslatát megszavazza — amilhez alig férhet kétség — ugy a nyugdíjasoknak kifizetendő drágasági pótlék évi 200.000 dináros utab terhet ró a városra. A nyugdíjasok sorsán azonban bármilyen anyagi áldozat árán is, végre segíteni kell és ez a tanácsai javaslat lényegesen megkönnyítene a nyomorgó nyugdíjasok helyzetét, akik között akárhányan vannak, akiknek most egész évi nyugdíjuk alig több valamivel a jövőben kiutalandó havonkénti drágasági pótléknál.

Nagyobb vitát valószínűleg csak az ellátatlanokról való gondoskodás kérdése fog a közgyűlésen kelteni. E tekintetben a tanács csütörtöki ülésén végleg ugy döntött, hogy az eredeti tervvel szemben havi 10 kilogrammos liszt-fejadagok megszavazását fogja javasolni a közgyűlésnek és erre a célra 625.000 dinárnak rendkívüli pótdadón való kivetésére két felhatalmazást. A javaslat szerint azokra, akik az 1917. évi adóalap szerint fizetik az egyenesadót, 100 százalékos pótdadót, azokra pedig, akik az 1921. évi adóalap szerint adóznak, 50 százalékos pótdadót rónának ki.

A közgyűlés napirendje néhány ponttal még kibővült és az új javaslatok közt szerepel többek közt a városi tisztviselők utazási napidíjainak a felemelése is. A közgyűlés tárgysorozatát a utólag felvett pontok egyébként mind lényegtelenek.

Bajorországban terjed a fascizmus

Fegyvert követneinek a német kommunisták

Berlini jelentések szerint Bajorországban az olasz fascizmus mintájára egyre terjed a bajor fascisták mozgalma, akiknek az a céljuk, hogy puces után megbuktatják a kormányt és Bajorországban visszaállítsák a monarchiát. Hasonló szervezkedésre hívták fel a többi német monarchistákat is.

A németországi munkásszakszervezeti bizottság a fascista mozgalom kiborbanásától tartva, visszavonta a forradalmi évfordulója alkalmával november 9-ikére elfrendelt munkaszüneti rendelkezést. A *Rote Fahne*-n a kommunista szervezetek központi vezetősége azt követeli, hogy a fascista veszedelmre való tekintettel haladéktalanul fegyverezék fel a munkásságot.

Kétezer hold földet vesznek el Senta városától az agrárreform céljaira

Sentáról jelentik: Az agrárreform minisztériumtól csütörtökön Senta város tanácsa értesítést kapott, hogy a minisztérium a város fölőiből kétezer hold területet az agrárreform céljaira igénybevesz.

A városi tanács ebben az ügyben még a csütörtöki napon rendkívüli tanácsulást tartott, amelyen megállapították, hogy a minisztérium határozata kétségkívül tévedésen alapul. A miniszteri határozat indoklása szerint ugyanis Senta városnak hateraz hold földje van és ennek alapján tartozik a város az agrárreform-törvény rendelkezései folytán kétezer hold földet a reform céljaira átengedni. A valóságban azonban Senta városnak csak 4000 hold kiterjedésű birtoka van, amelyből 1000 holdat már régebben leigaltak, 1000 holdat a cukorgyár művel-

mel, 500 hold szőlő- és löhereföld, amelyet nem lehet agrárreform céljaira igénybe venni, 200 holdat a városi tisztviselők számára engedtek át, a többi földet pedig a város kisébb parcellákban bérbeadta a szegénysorsu lakosságnak. A minisztérium határozata tehát elsőborsoneket a kisbérloket suttjáná, ezenkívül anyagilag Senta városit is súlyos helyzetbe juttatná és költségvetését teljesen feiborítaná.

A városi tanács határozata értelmében csütörtökön este dr. *Peirovics* Branko polgármester, *Bravovicski* gazdasági tanácsos és *Vuics Szvetozár* ipartügyi tanácsos Beogradba utazott, hogy ott az agrárminisztériumot a tévedésről felvilágosítsák és a tévedésről felvilágosítást kérjék.

Uj rendelet a magyar emigránsok védelméről

Mozgási szabadságot biztosít a kormány a politikai menekülteknek

A baranyai és bajai politikai menekültek több mint egy éve tartózkodnak Jugoszláviában. A kormány kezdetlő fogva a legelőzékenvebb magatartást tanusította velük szemben. A Baranyából emlemlenkt magyar munkások és intellektuálek ezrei tartózkodnak az országban és ez a nagyszámú menekült most már el is tudott itt helyezkedni.

Kellemetlenségük csak néhol akad a politikai menekülteknek, egyes vidéki hatóságok tulzot szögóra következtében, miután néhány helyen idegenkedtek attól, hogy a menekülteknek tartózkodási engedélyt adjanak, amely nélkül viszont tíz napon tul senki sem tartózkodhatik egy városban.

Egy most kibocsátott rendelettel rendezte a kormány mindazokat a kérdéseket, amelyek a menekültek elhelyezésére el kapcsolatiim még tisztázásra szorulnak. A baranyai menekülteknek már működött egy szervezete Beogradban »Baranyai Menekültek Gazdasági Szervezeteimennek, amely egyesület a menekülteket igazolta, és ügyes-bajos dolgáikban intézkedett. A baranyai menekültek ennek a szervezetnek alosztályait meg akarták alakítani vidéken is, azonban ez csak egy-két helyen sikerült, mert a vidéki hatóságok a legtöbb helyen nem engedélyezték a menekült szervezetek létesítését.

Az új belügyminiszteri rendelet amelyet most kaptak meg a vidéki hatóságok, amely csütörtökön érkezett meg a suboticiai rendőrséghez is, mindezekben a vitás kérdésekben intézkedik és a leghumánusabban értelmezi a politikai menekültek fogalmát. Az új rendelet értelmében a

Baranyai Menekültek Gazdasági Szervezeteinek alosztályait mindeütt, ahol magyar politikai menekültek nagyobb számmal tartózkodnak, megalakítandók és az egyesületek újra igazolnia kell a menekülteket is csak a tényleges politikai menekülteket veheti fel tagjai sorába.

A menekültek szervezetébe elsősorban a baranyai és bajai menekültek vevendők fel, azonban az egyesület leveheti tagjai közé mindazokat a magyarországi menekülteket is, a kik igazolni tudják azt, hogy politikai okokból hagyták el Magyarországot.

A menekült szervezetnek így igazolt tagjai fényképes igazolványt kapnak, amelyek alapján teljes mozgási szabadságot biztosít nekik a rendelet, miután ezzel a fényképes igazolvánnyal az országban szabadon utazhatnak.

A legnagyobb előny azonban, amit az új rendelet a menekülteknek biztosít, az, hogy az országban bárhol letelepélhetnek és különleges ok nélkül sehonnan nem utasítatják ki. Az új rendelet értelmében emelőgva a magyar politikai menekültek nem is lesznek arra kötelezve, hogy tartózkodási engedélyt kérjenek, hanem menekült-igazolványuk alapján az országban bárhol metelepedhetnek.

Az új belügyminiszteri rendelet tehát a politikai menekültek védelmére szolgál. Ezzel az intézkedéssel a kormány az utóállamok közül elsőnek valóította meg intézményesen a politikai menekülőknak a nemzetközi jog szerinti teljes védelmét. A rendelet alapján rövidesen meg fognak alakulni a vidéki menekült-szervezetek is,

Letartóztatott sentai ékszerész

Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a sombri rendőrség letartóztatott egy *Lampert Albert* és *Müller Soma* ánev alatt élő embert, akiről kiderült, hogy ez év májusában *Wagner* Béla sombri ékszerész utéletében betörést követett el és onnan több százezer korona értékű ékszer elvitt. Mivel a betörő hónapokig Sentán élt *Müller Soma* név alatt, az a gyamu merült fel, hogy az ellopott ékszereket Sentán értékesítette. Szombaton *Marinkovics* sombri rendőrkapitány Sentára utazott és az ottani rendőrséggel együtt nyomozott az ékszerek után, de a nyomozás akkor eredménytelen volt. A rendőrség ez alkalommal házkutatást tartott *Braun* Ádám sentai ékszerésznél is, mert az a gyamu merült fel, hogy a lopott ékszerek nagy részét ő vette meg *Lampert-Müllertől*. A házkutatás eredménytelenül végződött, mert *Braun* beigazolta, hogy a gyanusnak talált ékszereket sentai aranyműveseknél készíttette. A rendőrség a negatív eredmény ellenére is tovább folytatta a nyomozást és megállapította, hogy valóban *Braun* Ádám volt a sombri betörő orgazdija és tudott arról, hogy az állítólagos *Müller Soma* után jutott az ékszerekhez.

A tényállás kiderítése után csütörtökön ismét Sentára utazott *Marinkovics* sombri büntügyi rendőrkapitány, akinek intervenciójára *Braun* Ádámot letartóztaták és még a csütörtöki nap folyamán Somborba szállították.

A rendőrség tovább folytatja a nyomozást a sombri betörő többi büntársáinak és orgazdáinak kézrekerítése végett.

Megnyilik a suboticiai bakterológiai intézet

A város átadja az államnak vegyvizsgáló állomását

A Suboticián felállítandó bakterológiai intézet ügyében megtörtént a döntés. Ismeretes, hogy a napokban Suboticián járt az egészségügyi minisztérium és a novisadi egészségügyi főnökség kiküldötte és az állami bakterológiai állomás céljaira a városi tisztí főorvosi hivatalal kapcsolatos laboratóriumot kérte.

A közegészségügyi minisztérium kérelmet csütörtöki ülésén tárgyalta a város tanácsa. A tanács elvi szempontokból ellene van ugyan annak, hogy utab állami intézményeknek helyet adjon a városházán, azonban a kérdés megtagadása maga után vonhatná azt, hogy Subotica elesne az annyira fontos bakterológiai intézettel és ezért a tanács ugy határozott, hogy a város közegészségügyi érdekeit tekintetbe véve, a kért helyiségeket átadja az állami bakterológiai intézet céljaira.

A helyiségekkel együtt a város átadja a vegyvizsgáló állomáson egész használaton kívül levő berendezést is, azonban feltétlenül kiköti azt, hogy az állami bakterológiai intézet köteles átvenni a város vegyészemrőknét is, valamint hogy a most átadandó helyiségek a város részéről bármikor egy évre telmondhatók.

A városi tanács döntése alapján az új suboticiai bakterológiai intézet rövidesen megkezdí működését. A felszerelés már a legközelebbi napokban megérkezik Suboticaéra és a bakterológiai intézet vezetőjét is kinevezték már, ugy, hogy a helyiségek megfelelő átalakítása után azonnal megnyilik a bakterológiai intézet amely bizonyára hasznára lesz a város megromlott közegészségügyének.

Az olasz puccs kulisszatitkai

Hogyan itélik meg a zanellisták az olasz helyzetet?

A Fiuméből elmenekült Zanella-féle nemzetgyűlés egyik tagja *Guiseppa Sincich*, aki társával együtt Jugoszláviába menekült, most érdekes nyilatkozatot tett a *Bácsme gyei Napló* munkatársára előtt a fasicisták uralomrajutásának és a rappalói szerződés végrehajtásának összefüggéséről. A nyilatkozat egészen új megvilágítást helyez *Mussolini* uralomrajutásának körülményeit, a miről többek közt a következőket mondja:

— Hogy a fasicisták uralomra jutottak, ezt főként annak lehet betudni, hogy az ismeretes *rappalói egyezmény végrehajtása már nagyon körmére égett a Facta-kormány*nak, úgy hogy *kötelezettségeik elől menekülve önként adták át a hatalmat a fasicistáknak*. Eppen úgy mint Magyarországon, a *Károlyi-kormány is a Vyx-jegyzék hatása alatt adta át az uralmat 1919. márciusban a kommunistáknak.*

Mussolini machiavelli - politikát folytat. Most, hogy hatalomra került, végre akarja hajtatni a *rappalói egyezményt, azt a rappalói egyezményt, melynek a fasicisták halális ellenségei*. De amit *Mussolini* akar az úgy is lesz s így kézenfekvő, hogy hatalomra jutása után mindjárt sietett politikát változtatni. Erdekes, hogy *közöttük és a fasicisták között a rappalói egyezmény volt az a szakadék, melyet nem lehetett átidalni és ime most ők is híveit lettek annak, amiért Zanellával utolsó csepp veréinig küzdünk, vagyis híveik lettek az öndlő Fiumének.*

A fiumei képviselő nyilatkozatában még kijelentette, hogy a *rappalói szerződés végrehajtása után az antant és az elsősorban az érdekeit Jugoszlávia Zanella kormányát fogja Fiumében támogatni.*

Magyarok a romániai parlamentben

Elkészült az új alkotmány-törvény. Visztaállítják a törv. bizottságokat

— Erdélyi munkatársunktól —

A romániai koronázást nyomban követte az új parlamenti ülészek megnyitása is. 9z őszi ülészeknek feladata lesz igen nagy fontosságnak törvényjavaslatokat tenni elő juttatni. A tárgyalás alá kerülő kérdések egytől egyig közelről érintik az *erdélyi magyar kisebbséget, sőt bizonyos tekintetben nemzeti létére is döntő befolyással bírnak.*

Igy első sorban említendő az *alkotmányreform*, amelyet azonban a kisebbségi szakértők véleménye és kikérdezése nélkül szerkesztettek meg és amely törvényjavaslat a magyarságra sok tekintetben hátrányos is.

Nagyfontosságú javaslat lesz a *közigazgatás reformja, mert négy év jogfosztás után ismét törvénybe iktatja a városok, községek autonómiajusi jogait és az egyenlő tükös választójog segítségével módot nyújt, hogy azok a városok, amelyekben túlnyomó a magyar lakosság, a törvényhatósági bizottságba a maga embereit is bejuttassák.*

Nagy lépést jelent a konszolidáció felé az *adó törvények egységesítése*. Eddig az volt a rendszer, hogy *Erdély éppen ötször annyit fizetett adóban, mint az ó- királyság*. Az erdélyi érdekekre kedvező javaslatok közé tartozik az *ügyvédi képviselésről szóló törvény* egységesítése is, amely kivételesen nem az ó- királyságbeli mintát veszi alapul, hanem a régi erdélyi törvények után igazodik. Ellenben vannak készülöben olyan

javaslatok, amelyek méltán kelthetik fel az erdélyi népek elégedetlenségét. Így első sorban említeni kell *lőld belsejére vonatkozó szociálizációs javaslatot*, amely karöltve az agrárreformmal a *kisebbségi vagyon-érdekek lényeges megbérlését eredményezi*. A szocializálás, amelyet a kormány nacionalizálásnak nevez meg mindig nem fejeződött be Erdélyben.

E törvényjavaslatok tárgyalásánál a *magyar parlamentű kisebbség nem mutatkozik számbavehető tényezőnek*. A magyarságnak csak három parlamenti képviselője van, akik közül az egyik, *Bernádi György* már hosszú idő óta súlyos beteg. *Dr. Kiss Géza* képviselő kétségtelen jogi tudása nagy nyereség volna a magyarságra, de eddig *Kiss Géza* még nem mutatta magát ellenzéki oldaláról sem és a magyarságnak a közio-

Az új olasz kormány külpolitikai programja

Nem bizik Mussolini az adriai kérdés gyors megoldásában

Rómából jelentik: *Mussolini* a nagykövetek tanácsában Olaszország számára egyenlő bánásmódot és jogokat követel Angliával és Franciaországgal szemben. Az adriai kérdésre vonatkozólag az olasz miniszterelnök kijelentette, hogy *nem hiszi, hogy ezt a nehéz problémát gyorsan elintézhetik*. Mindamellett *Mussolini* a pillanatnyi helyzetet *teljesen kielégítőnek tartja*. Az új kormány a következő jelszót tűzi

magá elé: *fegyelem, haladás és nemzetiség*.

Az olasz kormány azzal a gondlattal foglalkozik, hogy az államvasutakat magántulajdonba adja át.

A minisztertanács elhatározta, hogy elfogadja *Sforza* grófnak a párisi nagykövetnek lemondását. *Sforza* utódjául egy ismert fiatal képviselőt fognak kinevezni. Egyébként *Mussolini* elhatározta, hogy *Sforzát* fegyelmi úton megbünteti.

A török követelések Európa békéjét fenyegetik

Előnyomulnak a török csapatok — Az angol kormány diplomáciai offenzívája — Az angorai kormány követelése

A keleti eseményekről érkező jelentések a helyzetet egyre súlyosabbnak és válságosabbnak tüntetik fel és tartani lehet attól, hogy a szövetségesek és a kemalisták közt a hadiállapot kikerülése lehetetlen lesz.

Londoni jelentés szerint az angorai kormány legutóbbi jegyzékére, amelyben a *szövetségesek hadihatalmait Konstantinápolyból való eltávolítását követelte*, a szövetségesek válasza eddig még nem ismeretes.

Lord Curzon egy beszédében kijelentette, hogy a *török követelések túlzottak*. Reméli, hogy a szövetségesek közt a teljes egyetértés továbbra is fennmarad, de abban az esetben,

ha a szövetségesek egyetere megszűnne, Anglia egyedül nem viselheti a terheket. A keleti helyzet veszélyezteteti a világ- békét,

amelyet csak a nagyhatalmak közös akciója tarthat fenn.

A török követelések egész Európára nézve sértők

és Anglia megalázással nem köthet békét. Reméli azonban, hogy a nagyhatalmak tekintélye elég lesz ahhoz, hogy a törökök terveit megühuissza.

A szultán sorsáról a legkülönbözőbb verziók vannak forgalomban. Azt a hírt, hogy egy brit hadihajóra menekült, eddig még nem erősítették meg. Egy másik hír szerint a szultán állítólag *Kalkuttában keresett menedéket*, ezt azonban nem tartják valószínűnek, mert a keleti események miatt az *indiai muzulmánok is a szultán ellen vannak hangolva*.

A keleti konferencia

A *Journal des Débats* szerint a francia kormány a lausannei konferenciának csak néhány napi elhalasztásába egyezett bele. *Mussolini* olasz miniszterelnök viszont jegyzékben értesítette Angliát, hogy ugyanazon az állásponton van, mint

gokért folytatott heves küzdelmében nem igyekezett részt venni. Temperamentumos és fáradhatatlan képviselőnek *Sándor József* mutatkozik. *Sándor József* az egyetlen a magyar képviselők között, akinek a parlamentben hangját hallani és bizony ez ma már érdem számba megy. A szenátorok közül *Baldás Ernő* mérnök igen agilis, aki különösen vizioji kérdésekben mindig talpon van, de a magyar politikának nem csak vizioji oldala van és a nagy jelentőségű kérdésekre nincs ember.

Ilyen auspiciumok mellett indul meg az új parlamenti éra. Benn a parlamentben a magyarság csak asszisztálhat a törvényjavaslatok elfogadásánál és csak nem is szaporíthatja a jobban felkészült szász ellenzék számát. (I. e.)

betarítását követeli és rámutat azokra a veszedelmekre, amelyek abból keletkezhetnek, ha Angora fait-accompli elé akarná állítani a szövetségeseket.

A török követelések

A francia külügyminisztériumhoz közelálló körök szerint az angorai kormány a következő követeléseket fogja a lausannei békekonferencián előterjeszteni:

1. Népszavazás Nyugat-Tráciában;
2. A kisázsiai szigetek autonómiaja török szuverenitás alatt;
3. Hat millárd aranyfrank hadikárpótlás;
4. Mossul visszaadása;
5. Határkijáratok északon Törökország javára;
6. A kapitulációknak és a török szuverenitás korlátozásának megszüntetése.

Remélik azonban, hogy a törökök ezekből a súlyos feltételekből hajlandók lesznek engedni.

A szövetségesek álláspontja

Bonar Law szerdán választott *Lloyd George* azon állítólagos kijelentésére, hogy a keleti kérdés válságosra fordulását az idézte elő, hogy *Lloyd George* lemondott és a törökök erélytelen, gyenge kormányt tartják *Bonar Law* kabinetjét. Az angol miniszterelnök szerint *Lloyd George* — ha igaz az, hogy ezt a kijelentést tette — nagyfokú beteges hiúsággal szenved és a saját személyét tulbecsüli.

Poincaré kijelentette, hogy a *szövetségesek megbízottai felhatalmazást kaptak az ostromállapot kihirdetésére Konstantinápolyban*. Kérdéses azonban, hogy a szövetséges csapatok fenn tudják-e tartani a rendet a városban. Azt, hogy a szövetségesek újabb csapatokat küldenek-e Konstantinápolyba, még nem határozták el. Iletékes francia körökben azonban attól tartanak, hogy a *hadiállapot kikerülhetetlen lesz*.

Románia késznek nyilatkozott csapatokat küldeni Konstantinápoly védelmére, ezt a tervet azonban *Franciaország ellenzi, mert attól tart, hogy az oroszok vérszemét kapnak és megtámadják esetleg Romániát*.

A szövetségesek csütörtökön újabb jegyzékben figyelmeztette *Izmet* pasát, hogy *rend helyreállítása érdekében a legerélyesebb kényszerintézkedések megtételétől sem fognak visszariadni*.

Vita a hadikárpótlásról

— A demokrata párt ülése —

Beogradból jelentik: A demokrata klub csütörtökön ülést tartott. A kormányválságról a radikálisokkal folytatandó tárgyalásokkal a *Davidovics, Pecsics és Wilder* által álló háromtagú bizottságot bízták meg.

Ezután áttértek a *hadikárpótlásról* szóló törvény tárgyalására, amelyben a *kormány nem tudott meg egyezni a törvényhozó bizottsággal*. A kormány ugyanis a károsultaknak jóváértelmei fejében kiadandó állami költségetek 2%-osra, a bizottság többsége — főleg demokraták — pedig 3%-ra kontempálja. Minthogy a kérdés nyitva került a parlament plénuma elé, a klubok most meg egyeztetést igyekeznek létrehozni a két álláspont között.

A kérdéshez először *Radovics* szólott hozzá, aki a 3%-os kamatozás mellett beszélt, emellett azt is követeli, hogy a magánosok igényeit az állam előt elégítsék ki.

Kumanud pénzügyminiszter hosszabb beszédben a kormány javaslatát védi. Többek között rámutat arra, hogy Németország pénzügyi csőd előtt áll és nincs kizárva annak a lehetőség, hogy hamarosan fizetésképtelenséget jelent be. Eppen ezért nagyon meggondolandó, hogy milyen terheket vállaljon magára az

Kronikás adoma

Roosevelt-nek, az amerikai Unió kedves elnökének egy fogadtatásán a Felhő Házban bemutattak egy chicagói bírót, Dunne urat. Az elnök néhány nyájas kérdést intézett hozzá, s többek közt azt is tudakolta tőle, hogy mekkora a családja.

Tizenhárom gyermekem van, Elnök ur... — felelte a bíró.

Ez a szám imponált Roosevelt-nek, aki maga is hat egészséges gyermeknek volt az atyja és különben is örült, ha szaporodott az Unió népessége. Nagyon barátságosan rázógatta a chicagói uríember kezét és lelkesen kiáltott:

— Effen Mr. Dunne, aki tizenhárommal javította a lakosság statisztikáját!

S aztán hozzátette, szinte szemrehányólag:

— Ön engem héttel ver, bíró ur! Ez meghajította magát, s így szólt:

—Még utólráhet, Elnök ur. Mert remélem, még nem vonult egészen vissza.

(Br.)

— Októberi tinnepség Beogradban. Beogradból jelentik: A baranyai menekültek egyesülete Beogradban november 12-én, vasárnap, az új munkásotthonban ünnepélyt tart az októberi forradalom és a Károlyi-rezsin emlékére. Az ünnepély programjának ünnepi beszédek, visszaemlékezések és szavlatok szerepelnek.

— A megszokott biztosítási ügynök című tegnapi hírünkkel kapcsolatban annak megállapítására kértük fel bennünket, hogy a megszokott Gábor Károly csak régebben állt a Duna-biztosító társaság szolgálatában, jelenleg azonban a Ljubljani Viszontbiztosító Intézetnél helyezte el szolgálósságait.

— Megkezdődött a kommunista Internacionálé negyedik világkongresszusa. Szentpétervárról jelentik, hogy ott szerdán kezdődött meg a kommunista Internacionálé negyedik világkongresszusa, amelyen valamennyi ország kommunista szervezetei képviselték magukat. A megnyitását Zinovjev elnökölt, jelen volt továbbá Lenin, Trocki, Perrati és Smeral is. A tulajdonképpeni tárgyalásokat Moszkvában fogták megartani.

— Munkáskizárások a sentai villanytelepről. Sentáról jelentik: A villanytelep igazgatósága szerdán az üzem redukálása címén tizenkét munkását váratlanul elbocsátotta. A nagyrészt családok emberek elbocsátása érthető elkeseredést keletet a munkásság körében, mert a most munkáitól megfosztott embereket, akik aratómunkát akartak vállalni, a nyáron a gyár igazgatója azzal az ígérettel tartotta vissza, hogy a villanytelepről az egész téli folyamán is lesz munkájuk és így nem kell nekik aratómunkával kenyérről gondoskodniuk. Az elbocsátott szakmunkások helyett a villanytelep most erősebb női- és gyermek-munkaerőket alkalmazott. A munkások elbocsátásuk miatt panasszal fordultak Vüics iparügyi rendőrkapitányhoz, akinek intervenciója azonban nem járt sikerrel. Az ügygel most a novisadi munkügyi főfelügyelőség fog foglalkozni.

— A novisadi városi vízfogyasztás. Novisadról jelentik: Csütörtökön árveterte a város a régi gimnázium épületében s a városi bérházban levő üzlethelyiségek bérleti jogát. Mindegyik üzlethelyiségben a jelenlegi bérlet marad meg továbbra is, azonban a jelenlegi bérlet 250—300 százalékkal emelkednek. Az egyik üzlethelyiség bére, amilyik eddig 500 dinárt tett ki, 1550 dinárra emelkedett.

— Megkerülnek a novisadi fogház szakkézvényei. Tegnap hírt adtunk arról, hogy a novisadi fogházból megszökték három rab közül egyet elfogták. Most megkerült a másik szöktöt rab is. Milatovics Tima önként jelezte a fogházban. Elmondta, hogy ő nem akart megszökni, csak a születni ment meglátogatni.

— Balázs Árpád kiállítás. Balázs Árpád festő- és rajzolóművésznek a Subotici Kereskedők Egyesületének (Lloyd) Nemzeti szállóban levő helyiségében megnyitott képképzőművészeti kiállítását. Allandóan nagy számú közönség látogatta a kiállítást. Mint értesülünk, a subotici kiállítás befejezése után Balázs Árpád a Vajdaság nagybör városában, Novisadon, Beeskereken, Somborban és másutt is tárlatot fog rendezni.

— Kigyulladt a budapest-subotici gyorsvonat postakocsija. Szerdán délután a Prága-Beograd közt közlekedő gyorsvonat, amely Budapesten és Suboticián is átmev, a magyarországi Kiskörös állomáson baleset érte. A postakocsi tengelye ugyanis Kiskörösnél hőhűtés miatt kigyulladt és csak a kiserő személyzet éberségének köszönhető, hogy a levő- és egyéb postai küldeményeket szállító kocsi lángha nem került. A kocsit emiatt Kiskörösnél dekapszolták és a vonat szerdán délután 5 órakor a csehszlovákiai, ausztriai és magyarországi postaküldemények nélkül érkezett meg Suboticiára. A tengelyt Kiskörösnél ideiglenesen rendbehozták és csütörtökön a 2 órai gyorsvonat az elmaradt postakocsit is behozta Suboticiára, ahol a kocsit kijavították.

— Rikkancos sztrájk Beogradban. Beogradból jelentik: A »Vreme« című lap árusítói sztrájkba léptek. A lapot az utcán nem rikkancsolták, csak a trafikokban és kioszkokban lehet kapni.

— Egy család halálos szerencsétlensége. Palánkáról jelentik: Tiri Péter és Adamovics Szarkó palánkai molnárok buzát vittek át csolnokon a Dunán. Megkérte őket Vojin újpalánki községi rendőr, hogy vigyék át őt is feleségével és 18 éves sógorjával. A molnárok fölvetették őket a csolnakra és elindultak a tulsó part felé. A túlterhelt ladikba lassan zivárgott a víz s mikor a parthoz már 20—25 méter távolságban voltak, süllyedni kezdett a ladik. A molnárok uszva próbálták a csolnokat a part felé terelni, de minden erőfeszítésük hiábavaló volt, a part közvetlen közelében elsüllyedtek a csolnak. A molnárok kiuszták, de a rendőr, felesége és sógorjone a vízbe fulladtak. Az is hozzájárult a szerencsétlenség bekövetkezéséhez, hogy nagy szél volt s a segélykiállításokat a parton levők nem hallották. A szerencsétlenül jártak holttestét még nem találták meg.

— Csalo ügyük. A novisadi törvényszék csütörtökön ítélkezett Balog Jenő temerini ügynök felett, akit az ügyvédség hatrendbeli család bűntettével vádolt. Balog vagontételekben adott el nem létező árut, mindenütt előlegeket vett fel a szállítványra. Így a Komlós és Székely novisadi cégnek gabonát adott el, Weimer temerini kereskedőnek egy vagon fát, Bernhard temerini kereskedőnek olajat. Azt állította magáról, hogy ő a Bosna-Bród-i Danica gyárnak képviselője s fel van hatalmazva az áru eladására. Természetesen senkinek sem szállította az eladott árut s a felvett előlegeket sem térítette vissza. A bíróság, tekintettel arra, hogy hamis bukásért már büntetve volt, a hat rendbeli család bűntettéért négy évi és kilenc havi fegyházra ítélte. Az ügyvész súlyosbításért, a vádlott enyhítésért felebezt.

— Egy pohár tejfirt két hónapi elzárás. Zagrebból jelentik: Az uszora bíróság a legszigorubbán jár el az árdárgítók ellen. Így a legutóbbi napokban Pick Adolfort, a Narod kávéház tulajdonosát, amiért egy pohár tejfirt 12 koronát követelt, két hónapi elzárásra és tízezer dinárra büntette. Jalic Aurél vegyes kereskedőre pedig, aki a raktrán levő áruból nem akart eladni, 15 napi elzárás és ötezer dinár pénzbüntetést szabott ki.

— Első komoly lépés az árleszállítás felé. A mindinkább iokozódó drágaság elsősorban az élelmiszereknek és a közszolgálati cikkeknek ezeti hatását és eddig még minden olyan törekvés, ami az árak leszállítását előzoza, meddő maradt. Annál örövendesebb tehát, hogy a Bata cipógyár, amely ma Európában egyik legnagyobb gyára, a cseh koronának a vilápiacra való nagy emelkedése folytán készítményeit 40—60 százalékn engedményvel hozza forgalomba. Alkalmunk volt meggyőződni a BATA r. t. subotici fiókjának örjási raktrájáról, a cipők kiváló és tartós minőségéről, valamint arról is, hogy a mostani árak a subotici viszonyokhoz mérten lényegesen olcsóbbak. Felhívjuk olvasónk figyelmét a lap mai mellékletére, valamint a Bata r. t. hirdetésére.

— Értésítés. Dr. Wilhelm Imre operateur rendelést. Páje Kujundžić-utca 13 alá helyezte át. Fogad sebészeti betegeket. d. n. 9—11-ig, műtétet igénylő nőgyógyászati betegeket d. n. 3—5-ig. Telefonszám 70.

— Dr. Mezey István orvosi rendelőit megnyitotta. Belgyógyászati rendelés. Férfi és női nem betegségek modern gyógykezelése. Rendel: d. n. 8—11. és d. n. 3—5-ig. Subotici, Cara Dušana-ut. 6. (Vass Adámmal szemben.) Telefon: 695.

(*) Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemi betegék részére. Rendelőhelyett 7—9-ig. Déltűn 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroška-féle ház.

(*) A legiztelesebb és legolcsóbb viláreggeli Landovics (volt Bačka) vendéglőiben. Csak 2 dinár.

— Dr. Kellert Benő ügyvéd iródját I. kör, Cara Dušana-ut. 8 (Vass Adámmal szemben) helyezte át.

(*) J. M. Ovdia beogradri ügyvéd, telefon 1548. Intervál minden ügyben a hatóságokkal. Levelez szerbű, magyar és németűl.

Itó a világhírű fogpászta. A fog- és szájalpólásra a legideálisabb szer. Kapotható mindenűl.

TÖZSDE

Beograd, november 9. Zárlat: London 277.50—274.50, Bukarest 41—39, Páris 401—397, Newyork 61.50—60, Milánó 239.50—236.50, Prága 201—197, Berlin 0.83—0.73, Bécs 0.989—0.985, Budapest 2.57—2.49.

Zagreb, november 9. Zárlat: Dollár 60.61, Milánó 2.58, Prága 198.50, Berlin 0.66, Bécs 0.0828, Budapest 2.35.

Novisadi tőzsde, november 9. Az irányzat az egész vonalon megléndűlt. A buza, tengeri és liszt szállard tendenciá mutatónak. Buza bácskai 345—350, liszt 0.45 512.50, főző 480, kenyérliszt 415—425, 6-tengeri 287.50, csőves 105, árpa 245—250, bab fehér 305—325.

Zürich, november 9. Zárlat: Berlin 0.0675 (0.06375), Holland 214.40 (214), Newyork 549 (549), London 2448 (24.43), Páris 34.50 (35.10), Milánó 23.15 (23.15), Prága 17.60 (17.60), Budapest 0.22 (0.22). Zagreb 2.22 50 (2.22), Bukarest 3.95 (3.50), Varsó 0.0350 (0.03.50), Bécs 0.0073, helyezgett 0.0075 (0.0074, 0.0076).

SZINHÁZ

Tatárjárás. Zsufojt nézőtér előtt folyt le csütörtökön este Kálmán Imre szépenéjű operettjének a Tatárjárás-nak előadása. A szezon első operett - bemutatójának meglátszott, hogy a társulat nagy szeretettel és ambícióval készült az előadásra és a derék együttes dícséretre kell elkönnyvelni, hogy a szűk, kevés lehetőséget adó kis színpadon is kifogástalanul jó előadást tudott nyújtani. Riza bárónó szerepében Krizs Mária egyszerűen megkedvelte magát a közönséggel, mert az operett-primadonnának abbaa ritka csoportjába tartozik, amelynek értékes hanganyaga van. Magoróssy huszáronkéntes szerepében Dubaics-né volt jess és temperamentumos, Treczkát Raháné adta jól, Cvijanovics József a zagrebi opera tenoristája vendégszerepelt és lágy, meleg tenorjára szépen érvényesült. Dubajics kabinet-figurát csinált Wallerstein szerepéből és a tehetséges fiatal komikus egész este hangos habotát fakasztott a nézőtérben. Kisebb szerepeket Kremonovics, Garton, Masl, Levak, Haritonovics voltak jők és derekasan megállta a helyét a karis. A rendezést Krizs végezte gondosan, Pehacsék karmester vezénylete alatt pedig a zenekar precizen, kifogástalanul működött. A közönség, amelynek sorában ezttal nagyszámban voltak magyarok is, nagyon halásan fogadta a jó előadást és nem fukarkodott a nyiltszini taposokkal sem. (l. f.)

KÖZGAZDASÁG

Esik a frank A zürichi tőzsdén a frank kurzuza napok óta esik. Az áresést a következő kis összejáratás illusztrálja.

Table with exchange rates for Nov. 3-ikai zárlat. Columns: Rate, Amount, Total. Rows: 4, 6, 7, 34.50, 35.10, 35.10, 34.50.

Ha a frank áresést nem is lehet a márka zuhanásával párhuzamba állítani, tény az, hogy egy hét alatt értékének tíz százalékát elvesztette a frank.

Franciaország költségtéves a német jóvátételre épült, ebben bizik s ebben reménykedik nemcsak a francia politika, hanem a nép is. Minél inkább beigazolódik, hogy Németország nem tud fizetni, annál inkább nyilvánvalóvá lesz, hogy Franciaország sem képes a gazdasági egyensúlyt fenntartani.

Pénzügyi körökben a frank további áresésére számítanak.

Tőkeemelés az aradi első takaréknál. A régi magyar vidéki pénztézetek egyik legtekintélyesebbje, az aradi első takarékpénztár, amely a Pestj Hazai Első Takarékpénztár érdeklőrebe tartozott, most alapítóket emel. Az eddigi 6 millió leut alapítóket 20 millió leura emeli. Ugyáltszik Romániában még sincs olyan pénzhíány, mint az SFSI királyságban, ha ilyen nagyarányú alapítóké emelésre alkalmasnak vélik az időt.

Magyar-orosz gazdasági tárgyalások. Budapestről jelentik, hogy Szovjetország és Magyarország megbizottal közt megkezdődtek a gazdasági tárgyalások.

GRADSKO POZORIŠTE and VÁROSI SZINHÁZ. PÉNTEKEN 1922. NOVEMBER 10-én, Kálmán Imre operettje a TATÁRJÁRÁS

Szolid és versenyképes árak.
Braca M. Jakovljević
Beograd, Knez Mihajlova ul. 26.
A Prometna Banka palotájában.
Telefon 15—20.

Ujannon alakított konfekció osztály.

Ajánl nők és gyermekek részére a legmodernebb, legszebb és legizlesebb kivitelben: szövetcabátokat szörmegallérral, plüss- és szörmeköpenyeket, szövet, serzs és selyem báli ruhákat, selyem és etamin bluzokat, leány- és fiu ruháskákat és sapkákat, mindennemű trikóárut.

Szolid és versenyképes árak.
A kiszolgáló személyzet magyarul is beszél.

PONYVA 24 óra alatt elkészít bármily nagyságú ponyvát.
BECK ÉS TÁRSA
zsineg, zsák- és ponyvakereskedő.
SUBOTICA, (CSIRKEPIAC) TELEFON 412.

CITROM
friss 300-as teljesen egészséges. Mézes Szt. Jánoskenyér, Dalmát Szt. Jánoskenyér, olaszfűge kosarakban, dalmátfűge zsakban, dió, rizs, steier almát legolcsóbban ajánl.
Weisz József déligyümölcs kereskedő
Subotica, Kudičeva ulica 1.

Olcsó tűzifa
Kiváratra vagonba is rakunk Szuboticei rakterületünkről. Száraz aprított 190 korona métermázsája
E. VUKOVIĆ
Senčanski putból Lička ul. — Telefon 450.

Kalász Gyém
készíti
PINTÉR FERENC
SZENT JÓZSEF
gyógytár a nagytemplom mellett. 6659

Egy fiatal **segédet** keres
POPOV STÉVO
üveggereskedő
STARI BEČEJ.

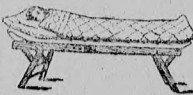
SPITZER GY.
VILLANY-, VIZVEZETÉK-SZERELŐ ÉS LAKATOS
Vilsonova ul. 23.
(Főpostánál, Jugobank mellett.)
Elvállal minden e szakmába vágó szereléseket, épület lakatos munkákat és javításokat.
Költségvetéssel bárkinél díjtalanul szolgál. Vidéki munkákat is vállal. 7483

CLUB PAPIR
monopol taxával
510 korona
a Bedő trafikban
Subotica, Aleksandra u.
50 doboz vételnél 500 K
100 doboz vételnél 495 K

Amerikai szabadaim.
Összelajtható

ágy

Az ágy betéttel együtt csak 700.— dinár.

Különösen alkalmas szállodák, sanatoriumok, fürdők, tanulók, otthonok ipari munkásságnak. Minden házban nélkülözhetetlen. Amíg a készlet tart szétküldés egész Jugoszláviára az előfizető által.

Josip Brozović Zagreb

Boskovičeva ul. 18.
Telefon 25—61.

Azonnali szállításra
eladó egy használt jókarban lévő Höcker gyártmányú kihuzható csöveskazánú

25 HP félstabil gőzgép.

Bővebbet:

Ij. Iwanitza Miklós
malomépítő vállalatnál
Veliki-Bečkerok. Póstaftiók 54.

Fűgépészt
keres 4 vagonos vidéki gőzmalom azonnali vagy későbbi belépésre. Elsőrendű szakemberek hosszabb üzem (lehetőleg malom) gyakorlattal részletes ajánlatot „G. H.” jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 8143

BECK JENŐ

KÖTŐ- ÉS SZÖVŐ ÜZEME

Üzlet: Pašičeva-ulica 8.

Üzem: Pašičeva-ulica 10.

Gőzfürdő mellett.

Saját készítményű

kötött áru

általánosan elismeriek és a legjobbak.

Mérték utáni rendelések elfogadtnak.

Gyapju-fonál eladás.

Muraközi

igás tenyészkanca, tenyészmenek és választott csikók

ezidőszerint méltányos árban kaphatók.

Közébbi felvilágosítással szívesen szolgálók:

E. VAJDA

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoszlavija.

Sürgöncim: Vajda Čakovec.

Interurban telefon: 59.

Jegyezze meg az árakat és tekintse meg a kirakatainkban kiállított árukat.

Férfi kalapok

nagy választékban, legmodernebb kivitelben, minden alakban, színben és minőségben

45, 55, 75, 95, 110, 150, 195, 220, 245 és 275 dinár.

Keménykalap
75 és 95 dinár.

Férfi cipők

magasszárú, 38—47 számig 145, 155, 175, 185, 220 és 260 dinár, félcipők 170, 190, 220 és 250 dinár.

Női cipők

34—42. számig 145, 180, 220, 250 dinár, félcipők 155, 175 és 195 dinár.

Gyermekek cipők

25—39. számig, fekete és sárga színben 85—155 dinárig.

Harisnyák

pamut, félcérna, cérna, félgyapju, gyapju, félselem és selyem páronként 10, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 dinár,

továbbá női- és gyermekharisnyák
15-től 60 dinárig.

Keztyűk

férfi vattázott és bélelt, béleletlen, gyapju, cérna és pamut, páronként 10, 15, 20, 25, 28, 30, 40 és 50 dinár, továbbá

női- és gyermekkeztyűk
páronként 10—30 dinár.

Takarók

nagy választék pamut-, félgyapju- és gyapju-takarókban,
darabonként 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 180, 235 és 250 dinár.

Férfi sárcipők

amerikai, legjobb minőség, kettős talppal, erős kaucsukból kiállítva,
páronként 145 din.

Férfi és női téli alsóruha

Jäger-féle, gyapju, félgyapju, bélelt és béleletlen, minden minőségben 45, 50, 55, 60, 65, 80 és 90 dinár.

Férfi és női ingek

csikós és klot színben, két gallérral és két kézzel, minden minőségben 40, 60, 80, 95, 110, 115, 120, 130, 140 dinár.

Gyapju és selyem **sálak** 60, 65, 95, 120 dinár, selyem és horgolt magánkötő és kész **nyakkendők** 8, 12, 15, 18, 25, 30, 35, 40, 45, 50 és 55 dinár, **nadrágtartók** 7, 12, 15, 18, 25, 30, 35, 40, 50 és 65 dinár, **zsebkendők** 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 15 és 20 dinár, **sapkák** 18, 30, 40 és 45 dinár, **harisnyatartó** 7, 10, 12, 15 és 20 dinár, **hálóing** 70 és 80 dinár, **alsónadrág** 40, 50, 60, 70 és 80 dinár, **kaucsukgallér** 6, 8 és 10 dinár, **puhagallér** 4, 6 és 8 dinár, **lehajtott gallér** 5 és 10 dinár, **kézelt** minden színben kétpáronként 15 dinár, **esernyők**, **sétapálacák**, **törülközők**, **női fehérenemű** és minden egyéb cikk feltűnő **olcsó** áron. Legnagyobb raktár férfi kalapokban.

SZU. MILIĆ

KRALJA MILANA 111.

Slavija — BEOGRAD.

nov. 9-től
nov. 12-ig
csütörtöki-
vasárnapig

Lifka

Harry Hill legszenzációnabb filmje A villámközpont

Főszereplők: Harry Hill, Marga Liudt.

Apróhirdetések

Teljesen nem adunk hirdetési helyeket felelőtlenségűk. Apróhirdetés: sor szö 3 K, vastagbűtű és címszó közzétételével. Legkeveseb apróhirdetés ára 30 K. Apróhirdetéseket felvesz Szabolcsban a kiadóhivatal Alexandra-utca, Lefebach-ház és Schlänger hírlap-árada a vasúti park mellett. Vidékre valamennyi főclairnattal. Előfizetési díj havonként 30 din, negyedévre 90 din. Kérdésbárádásokhoz válaszbárány mellékelendő. Álláskeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.

Koppy

nov. 9-től
nov. 12-ig
csütörtöki-
vasárnapig

Szent gyűlölet

I. rész: Nászutazás a tigrisketrecben 5 felvonásban
Főszereplő: Walter Wolf, Hanna Lierke.
A legizgalmasabb film!

LEVELEZÉS

26 éves, önálló kereskedő 200.000 korona ingó és ingatlan vagyonnal ismeretség hiányában ez utó-önait megismerkedni szeret. Jelenükkel leányval. Hozomány megkötésük. Leveleket kereskedő i-egligre Pallas hirdető-rodába, Jelašičeva-ut. 3, Subotica. 8171

Úrvnők keresztekük likör-esszenciák eladására, akik szeszkereskedők körében ismeretség bir és az esszenciát mint mellék-liket vinnd magával. Cim a kiadóban. 8180

Könyvelő és szerb-német levelező felvételi. Kramer Antal és Társa. 7828

VÉTEL-ELADÁS

S HP szívógázmotor, 35 colos darúval, komplett felszerelvé 85.000 K-ért eladó. Ifi. Wettstein Simon, Balmók. 8150

ARANYAT, BRILLIANST, drágaköveket legmagasabb árban veszek. Órákat és ékszereket legszakszerűben javítok és legkecskébb-ban árusítok. **Friedmann** Dézős órák és ékszerező Subotica, Alexandrova ul. Allami tisztviselőknök javításoknál 20 százalékos engedmény. 6080

Eladó haszonélvezettel 1000 kvadrát szántóföld a pallicsi uton és 500 kvadrát szőlő és egy fél ház a halasi szőlőkben. Érdeklődni lehet Halasi szőlők-és. 8138

Eladó egy teljes berendezésű gyapjufonoda szívógázmotorral és három köcsővel utányos áron. A kartóló és szlyázó új kért-szállalgal bevonva. Farkas János gyapjufeldolgozó vállalat, Senta. 8190

Egyszerűbb hálóberendezés, nagy tükör, óbenafonozgóra, új íróasztal, nagy szőp szőnyeg, egy asztal-sparhert, fiom férfi és női szőrmekabát, vasmosó márvánnyal, asztal-szék, karisok, becegi eladók. Lángu, Agina-utca 11. 8179

Ház, négy szobás, azonnali beköltözhető lakású Mucsi-telep 86. eladó. Ugyanott különböző bútorok és tárgyak kaphatók.

Eladók jobb férfiruhák, nehéz felöltő és belépő-gallér kis termetű, Koppy Gyuláné, Cara Dušana-ut. 6. 8204

ÓCSKA és hulladékfémeket, vörös és sárgarezet ölmot, horgonyt és alumíniumot legmagasabb árban veszünk. Goldner Testvérek gépszekrény-gyár Subotica, Jagovicé-va-utca 20. Telefon 134. szám. 6490

Ejféli ház napibérére kiadó, esedeg berendezés vagy házal is eladó. Nyirva egész éjfel. Rosenfeld Eszter, Feeske-u. 11, Sombor. 8177

Billiárd-asztal eladó, Keitő darab Seifert-gyártmányu, egyik forgatható, megtekinthető Horgosi gyárvendéglőben. 8149

KULONFELE

Tüzifa, aprított és hasáb, bármily mennyiségben házhoz szállítva, a legolcsóbb áron kapható Weisz Dézős fekereskedőnél, Postanska-utca, főposta mellett és Slenkiviča-utca 24. kenyérgyártól második utca. 7368

Butorozott szoba konyha-használattal és villanyvilágítással eladó. Nagy Andras, teherpályaudvarral szemben. 8074

Tüzifa, szén vaggontételekben naponta érkező vevőimnek az egész Vojvodina területére még a vétel napján reexpediálók, valamint elsőrendű kovács-szenet. Subotica t. vevőimnek aprított- és hasábfát megrendelés után egy órán belül saját fuvarjaimmal házhoz szállítok a legolcsóbb napi árban. Jovan Sijačić tüzifa-szénkereskedő és speediter. Paličkini put. Telefon 839.

Kovács-szén nagyban és kicsinyben a legolcsóbb árban kapható. Jovan Sijačić tüzifa-, szén- és speediter-telepen, Paličkini put. Telefon 839. Teherpályaudvar bejáratánál. 8049

Királyalmi új bor kapható. Literje 20 korona. Nojcssek Géza fűszerkereskedő, Subotica. 8164

Sentán zongoraórát adok utányosan. Cim: Molnar Vince könyvkereskedésben. 8189

Fomák Nelly névre kiállított személynazonosság igazolvány és négy fénykép elveszett. A megtalálót arra kérik, hogy sziveskedjék a ránézve értéketlen iratokat a kiadóhivatalba beadni. 8189

Gesztenye, garantált egészségcs. kg-ként 8.50, kapható Givovici hentesüzletben, Városház. Telefon 505. 8192

A sagedinski uti vámházól a Trumbičeva-uticáig elveszett kedden egy fekete bőrtárcsa fontos iratokkal és pénzzel. A megtalálót kérem, ha a iratokat nem is, de az iratokat küldje be a kiadóba. 8169

Aprított tüzifa kapható házhoz szállítva 220 koronáért Reich Simon, Sombor, Bircsanina (Kalap) utca 32. 8176

Hátalovat keresek hérbé teljes nyereségszámmal napi fél vagy egy órai használatra. Címeket kérem a kiadóba leadni. 8175

FOGLALKOZÁS

Hírseh László kárpitos Sokolska ul. 15. legolcsóbban dolgozik. 7956

Tisztességes jobb nő szakácsnőnek, 12 éves ügyes lánykaja gyermek mellé elmegy, esetleg külön is. Cim: Zéner Adornónál, Vilsonova-ut. 34. D. e. 9. órákor. 8167

Drogulsta-szeged állást keres. Cim a kiadóban. 8121

Tisztességes, szorgalmas, józan ember kocsiának beszerződhet azonnal. Berger Jakab villamony-malomba. 8148

Raktárnoknő felvétetik a béglyárban. 8144

29 éves, kis családú egyén, akinek gabona-, fa- és malomszakina terén 15 éves gyakorlata van, perfect irodai erő, jó bizonyítványokkal, nagyobb fa- vagy malomüzletben állást keres. Megkereséseket e lap kiadóhivatalába »Szerény» jellegre kér. 8129

Deutsch optikus és irógépjavító műhelyébe jobb házból való fin tanoncul fizetés mellett felvétetik. 8002

Főmőlnári állást keresek december elsijére. Váms és kereskedelmi örítésbe, mint szerelőbe jártas. Cim: Keller Jakob főmőlnár, Balmók. 8149

Italmérési csekélydi iránti kérvények megírásául cívállalja Malusev-iroda.

Röfös-szegedi, 20-25 éves, hosszabb bizonyítványokkal, nyelvtudással, aki esetleg utána is, azonnali felvétetik. Ajánlatokat kér »Anzso» jellegre. 8180

Deutsches Fräulein wicgesucht für zwei zörszéken Kinder. Briefe unter intelligenten in Administram. 8181

Egy modern fehér zománccos hálógaritúra utányosan eladó. Skotus Viatorica-utca 28. 8110

Nagy »Pathéon» villany-motor szerkezettel és női aranyóra utányosan eladó. Majsancki vinograd 126. 8188

Egy jóforgalmu élelmiszerbődő eladó. Crnjakovic Lajos, Vasuti-park sarkál bődő. 8155

Zongora, jókarban levő, Iparigazolvány iránti kérvény gyártmány, eladó, vevények megírásául szer. Cim a kiadóban. 8993 hát elvállal Malusev-iroda.

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE!

Karácsonyfa **Friedmann** disz nagy **cégnél** választékban **Novi-Vrbas,** kapható **(Bačka)**

Óeskarezet és pedig vörörszet, sárgarezet, ólmot, a legmagasabb áron vesz Stolz Henrik rézárugyár, Kula. 7488

Bácska nagyközségben jóforgalmu gyókszerbár házzal együtt eladó. Fel-tételek Brenner gyókszeresznél, Reiter-drogériában, Subotica. 8207

Trafikengedély iránti kérvények megírásául szerbül cívállalja Malusev-iroda. 8191

November 9-től a cipők ára FELÉRE csökkent

	volt ár	mai ár		volt ár	mai ár
Férfi strapacipő	199 D	149 D	Női félcipő barna és fekete	229 D	129 D
Férfi- és női boxcipő magas	249 D	149 D	Gyermek cipő	129 D	69 D
Fiú cipő				volt ár 149 D	mai ár 99 D.

Subotica városháza. — Városi kávéház mellett.